

Lunds universitet
Statsvetenskapliga institutionen

STV004
Ht 2005
Handledare: Bo Petersson

Jordbruket, en del av vår identitet

En studie om Frankrikes stöd för EU: s gemensamma jordbrukspolitik

Annika Ossmer

Abstract

The European union experience sometimes difficulties in advancing its work due to the member states' different ambitions and interests. The budget is one common tool that the member states can use in order to implement different policies according to their preferences. A large share of the budget is presently tied up in the CAP, the common agricultural policy. This share could be spent in another area and by doing so the EU could take a slightly different direction. France is the CAP's most energetic defender. But why is its defence so compact? The study examines French official reports from the president, the prime minister and the minister for agriculture and relates these texts to theories about identity and globalisation. My hypothesis claims that the support for the CAP is related to the fact that agriculture, an agriculture not subjected to free trade, is a vital part of the French national identity. This hypothesis is also proven through my results. The defence of the CAP is a question of nationalism. A part of France identity is indeed to be found within its model of agriculture and therefore a threat to the CAP's existence is also a threat to the French national identity. Further more France is opposed to the globalisation since it, in numerous ways, also threatens the CAP and consequently the French national identity. This adds up to the overall purpose of France support for the CAP, the preservation of the nation state in the mind of the French.

Keywords: France, identity, globalisation, agriculture, the CAP

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
2. Aktörer	6
3. Metodologi	8
4. CAP	10
5. Teori- identitet	12
5.1 Nationell identitet.....	12
5.2 Nationalism.....	13
5.3 Essentialism.....	15
5.4 Vi och dem.....	16
5.5 Myter.....	16
6. Empiri- identitet	18
7. Teori- globalisering	22
7.1 Vad innebär globaliseringen?.....	22
7.2 Ekonomisk globalisering.....	23
7.3 Kulturell globalisering.....	24
7.4 Välfärd.....	25
8. Empiri- globalisering	
8.1 Ekonomisk globalisering.....	28
8.2 Kulturell globalisering.....	30
8.3 Välfärd.....	31
9. Konklusion	33
9.1 Huvudförklaring.....	33
9.2 Delförklaring.....	34
9.3 Nationalstaten?.....	34
9.4 Problematiseringar.....	35
9.5 EU:s framtid.....	35
10. Litteraturförteckning	36
10.1 Elektroniska källor.....	38

1. Inledning

Den europeiska unionen står inför ett avgörande skede. I vilken riktning skall unionen gå? Höstens brittiska ordförandeskap har återigen blottlagt skillnader mellan medlemsländernas olika ambitioner och önsknings. Är det möjligt att föra en gemensam politik då företrädarna för medlemsländerna har så pass olika utgångspunkter och syften? Dessa respektive utgångspunkter kan ses som uttryck för en nationell kultur.

EU:s medlemsländer kan enas kring specifika mål men ha olika syn på hur dessa skall realiseras, utifrån deras specifika nationella intressen och utgångspunkter. Eller så är de nationella utgångspunkterna så befästa att gemensamma mål är omöjliga att sätta. EU:s gemensamma budget kan ses som ett verktyg för att realisera gemensamt bestämda mål. I EU:s budget utgörs den enskilt största posten av den gemensamma jordbrukspolitiken, CAP som genom olika subventioner garanterar bönderna ett minimumpris och således en viss inkomstnivå (Dinan 1999: 336). Denna del av EU:s gemensamma budget skulle kunna spenderas annorlunda och därmed skulle en annan utveckling, än den nuvarande, kunna understödjas. En budget som satsar samma post på forskning och utveckling skulle kanske möjliggöra en fortsatt europeisk välfärd i högre utsträckning än vad en bibehållen agrar subventioneringspolitik skulle kunna göra. CAP:s vara eller icke vara handlar i stort om huruvida den ekonomiska globaliseringens neoliberala teser anammats eller ej. Ett fortsatt stöd till förmån för en omfattande gemensam jordbrukspolitik skulle kunna ses som ett utslag av protest mot den rådande frihandelsdoktrinen.

Frankrike har genom hela EU och EU:s tidigare konstellationer arbetat intensivt för CAP:s utveckling och bevarande (Dinan 1999:333). Frankrike motarbetar många av de andra medlemsländernas försök till reformering av CAP. Att påstå att Frankrike lyckats med sin mission att bevara jordbruksstödet intakt utgör ingen överdrift. Vad utgör då drivkraften för Frankrikes stöd för den gemensamma jordbrukspolitiken?

Varför strävar Frankrike efter att bevara EU:s gemensamma jordbrukspolitik?

För att besvara denna fråga anser jag att den nationella diskursen bör undersökas. Hur försvarar det officiella Frankrike sitt stöd för CAP? Jag tror mig finna svaret i hänvisningar till den nationella kulturen och identiteten. Min hypotes är således att; den franska nationella identiteten återfinns i det franska jordbruket. Att förändra detta skulle förändra den franska nationella identiteten och därmed Frankrikes grundval. Denna tes tror jag speglar ett dominerade synsätt eller ett tankemönster som nått en hegemonisk ställning hos Frankrikes officiella representanter. Det är dessa som hävdar att Frankrikes nationella identitet utgörs

av jordbruket. Med nationell identitet avser jag de karaktärsdrag företrädare för Frankrike, så som president och premiärminister, tillskriver nationalstaten Frankrike. Att dessa företrädare framställer jordbruk och landsbygd som franska nationella identitetsdrag utesluter inte att det finns andra drag som också utgör den franska identiteten. Då min uppsats inte avser att undersöka fransk nationell identitet i sig, utan Frankrikes inställning till EU:s gemensamma jordbrukspolitik och dess eventuella koppling till en fransk nationell identitet, kommer andra drag i den franska nationella identiteten att lämnas där hän.

Min ambition är att skriva en teorikonsumerande uppsats som syftar till att hitta förklaringar till Frankrikes inställning på det aktuella området. Jag har för avsikt att genom existerande teorier kring nationalism, identitet och globalisering förklara Frankrikes syn kring den gemensamma jordbrukspolitiken för att slutligen se om min hypotes är relevant. Min avsikt är att sätta fallet i centrum, Frankrikes stöd för EU:s gemensamma jordbrukspolitik, och söka förklaringsmodeller till detta stöd. Mitt syfte är inte att lyfta upp mitt resultat till en mer generaliserande nivå utan att hålla mig till det specifika fallet. För att genomföra detta ämnar jag göra en kvalitativ textanalys av texter författade av företrädare för den franska statsapparaten. Jag prövar därefter genomgångna teorier mot dessa texter för att se om dessa är gångbara i just detta fallet.

Eftersom uppsatsen bygger på textanalys måste jag lägga in en brasklapp. Det är den officiella retoriken kring Frankrikes inställning till EU:s jordbruksstöd som undersöks. Vad som de facto har gjorts och dess koppling till Frankrikes officiella diskurs undersöks ej. Det är således uttalande samt rapporter från Frankrikes företrädare, och dessa texters samband med den franska nationella identiteten som studeras. Vad fransmännen i gemen, i praktiken, känner inför vad deras företrädare kategoriserar som den franska nationella identiteten analyseras inte. Detta skulle i stället kunna bli föremål för en framtida uppsats.

Detta resonemang ger upphov till en del funderingar. Går det att karaktärisera en nationalstats identitet och vem är det i så fall som skall karaktärisera den samma? I hur stor utsträckning besitter dessa nationella kulturer fortfarande en hegemonisk ställning i globaliseringens tidevarv. En nationell kultur eller identitet kan ses som en kultur bland andra (Calhoun 1994:314). Att nationella regeringar och företrädare anser sig representera en nationell kultur som företräder hela folket, kan således utgöra ett legitimitetsproblem.

2. Aktörer

Eftersom uppsatsen syftar till att undersöka varför Frankrike understödjer EU:s gemensamma jordbrukspolitik har jag valt att studera tre aktörer som jag uppfattar vara så objektiva som möjligt och som inte representerar några särskilda särintressen. Dessa aktörer är alla verksamma i den offentliga debatten och de kan alla sägas representera det officiella Frankrike. Genom att studera dessa aktörers syn på CAP tror jag mig kunna svara på frågan varför Frankrike stödjer unionens gemensamma jordbrukspolitik.

Aktörerna utgörs av Frankrikes president Jacques Chirac, Frankrikes nuvarande premiärminister Dominique de Villepin samt jordbruksministrar i en vänsterregering respektive under en höger regering. Jacques Chirac har varit Frankrikes president sedan 1995 då han valdes för första gången (http://www.elysee.fr/elysee/francais/les_institutions/1_investiture_du_president/jacques_chirac/proclamation_des_resultats_du_scrutin_du_7_mai_1995.21308.html). Chirac tillhör det borgerliga partiet Union pour un mouvement populaire, UMP, som samlar konservativa (gaullister), kristdemokrater och liberaler (<http://www.u-m-p.org/site/PourquoiUnion.php>). Dominique de Villepin blev premiärminister i den borgerliga regeringen, vilken består av UMP trogna, i maj 2005. Frankrike har sedan maj 2002 haft en borgerlig regering. Dessförinnan var regeringen socialistisk (http://fr.wikipedia.org/wiki/Premier_gouvernement_de_Jean-Pierre_Raffarin). Då jag undersöker retorik från jordbruksministrar som är verksamma i en socialistisk regering, så väl som jordbruksministrar verksamma i en borgerlig sådan, skulle det kunna vara möjligt att undersöka huruvida förklaringsfaktorerna till stödet av CAP skiljer sig åt beroende på vilken politisk tillhörighet jordbruksministern i fråga har. Eftersom inga sådana ideologiska skillnader går att skönja behandlar jag jordbruksministrarna som en aktör oavsett politisk hemvist. Jag gör inte heller någon uppdelning mellan övriga aktörer eftersom budskapet de framför, utan undantag, håller samma linje.

Aktörerna undersöks under åren 1999-2005. Anledningen till att jag väljer denna period beror på att jag avser att undersöka Frankrikes nuvarande stöd för den gemensamma jordbrukspolitiken. Jag skulle mycket väl kunna studera det franska stödet till CAP under andra tidsperioder men skulle då eventuellt hitta andra förklaringar. Globaliseringen medför nya utmaningar som inte existerat tidigare. Under exempelvis Charles de Gaulles tid som president var stödet till jordbrukspolitiken avsevärt (Dinan 1999:47) men att hitta förklaringsfaktorer till de Gaulles stöd som kan tillskrivas globaliseringen blir svårt.

De texter jag undersöker återfinns alla på presidentens, premiärministerns respektive jordbruksministerns officiella hemsida. Rapporter och texter på dessa sidor utgör följaktligen den officiella synen och att analysera dessa för att besvara

min inledande frågeställning måste anses som godtagbart. Författarens utgångspunkt för att mäta det denna avser att mäta är god.

3. Metodologi

Uppsatsen har för avsikt att besvara problemformuleringen genom att genomföra en fallstudie. Mitt fall utgörs av Frankrikes inställning till EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Detta fall kan ses som ett fall av protektionism. Författaren ämnar att på ett kvalitativt sätt, genom textanalys, undersöka data. Materialet studeras utifrån relevanta grupper av teorier. Dessa teorier har författaren valt att dela in i två områden; identitet och globalisering. Indelningen utgör författarens högst personliga val. Detta val kan härledas till det undersökta materialets beskaffenhet. Varje teoriområde efterföljs av ett empiriskt avsnitt som består av en analys av det undersökta materialet utifrån de genomgångna teorierna. Att koda ett material syftar till att finna mönster, teman och begrepp som underlättar tolkning och kunskap om de undersökta problemen (Lundahl et al 1999:104). Det är genom kodning av det undersökta materialet jag delat upp detta i två områden och i viss mån valt passande teorier. Innan teori och empiriavsnitten tar vid kommer även en kortare översikt av den gemensamma jordbrukspolitiken att presenteras.

I kvalitativa undersökningar bör formuleringar av hypoteser undvikas. Det är väl om författaren besitter kunskap om det undersökta problemet på förhand men en materialinsamling bör ske utifrån en neutral ståndpunkt (Lundahl et al 1999:104). Jag är av uppfattningen att en undersökning underlättas om författaren har en insikt i utkomsten av studien redan i dennas tidiga stadium. Författarens förförståelse av det studerade fenomenet kommer i vilket fall som helst att påverka studiens inriktning och delvis dess utfall. Den i uppsatsen inledande hypotesen är en följd av min förförståelse. Jag skulle kunna välja att inte redovisa denna utan i stället vänta med att presentera denna senare, som en eventuell hypotes genererad av min undersökning. Då uppsatsen inte är teoriprovande i någon formell mening kommer inte någon direkt hypotesprovning till stånd. Jag har emellertid valt att redovisa min hypotes i uppsatsens inledande skede. Detta för att kunna redovisa studiens byggnadsställningar öppet, vilket ger läsaren större insikt i författarens metodologiska överväganden och därmed ökar läsarens förmåga att värdera och analysera tillvägagångssättet (Lundquist 1993:50).

Som beskrivet i tidigare avsnitt studerar jag ett antal aktörer och deras retorik kring CAP. För att analysera ett socialt system är det viktigt att studera de människor eller aktörer som finns inom detta system. Genom att studera de aktörer som är viktiga i systemet och deras verklighetsuppfattning ökar förståelsen för dessa sociala system. Det är i synnerhet av vikt att studera de aktörer som är betydelsefulla för den aktuella problemformuleringen (Lundahl et al 1999:186). Min undersökning gör jag bruk av ett sådant aktörsorienterat perspektiv. Jag studerar det sociala systemet nationalstaten Frankrike genom att titta på aktörer

som är betydelsefulla inom detta system. Dessa aktörer är också i högsta grad relevanta för min problemföreställning.

Materialet i min studie behandlas genom textanalys. Jag analyserar mitt material kvalitativt genom att titta på vad som sägs av de olika aktörerna gällande orsaker till stödet för den gemensamma jordbrukspolitiken. Jag analyserar det kvalitativa innehållet och jag har valt bort ett kvantitativt synsätt. Orsaken till detta återfinns i det att jag anser att en kvantitativ ansats inte skulle vara lika fruktbar på det valda materialet. För att förstå de bakomliggande orsakerna anser jag att det är viktigt med fullständiga sammanhang och förklaringar än att exempelvis räkna förekomsten av olika ord eller begrepp.

En kvantitativ ansats innebär emellertid ett stort inslag av tolkning vilket kan vara potentiellt vanskligt. Alla tolkningar görs utifrån forskarens tidigare erfarenheter och upplevelser, dennes förförståelse (Lundahl et al 1999:102). Forskaren kan således läsa in sådant i texten som det inte finns någon anledning till, alternativt ignorera delar av den samma. Tolkning av ett material bör vara teoretiskt förankrad, meningsfull, konsistent och sammanhängande (Lundahl 1999:103). För att läsaren själv skall få möjlighet att avgöra huruvida min tolkning överrensstämmer med dessa kriterier har jag valt att redovisa mitt material i citatform. Dessa citat utgörs alla av författarens personliga översättning från franska till svenska. Citaten är givetvis bara ett urval av det genomgångna materialet. Författaren har emellertid valt just dessa citat då denna ansett att de är mest representativa för materialet.

4. CAP

För att bättre förstå de kommande empiriska kapitlen följer nedan en kortare introduktion av EU:s gemensamma jordbrukspolitik. The common agricultural policy, CAP, skapades i början av 1960-talet. Jordbruk och matförsörjning hade sedan andra världskriget utgjort ett känsligt ämne för Europa. Årtiondena efter krigsslutet befann sig många länder fortfarande på gränsen till svält. Att säkra den nationella matförsörjningen utgjorde en fråga av avsevärd vikt. Under 50-talet kom den agrara sektorn att minska i ekonomisk betydelse vilket även innebar sjunkande inkomster för bönderna. I Europa fanns det också en romantisk syn på landsbygden liksom en inflytelserik jordbrukslobby. Detta sammantaget innebar att jordbrukssektorn kom att bli en starkt skyddad och subventionerad sektor. Flera av det dåvarande EG:s medlemmar, så som Tyskland och Nederländerna, skulle föredragit att undanta jordbruket från den gemensamma politiken och i stället föredragit att på det nationella planet subventionera jordbruket. Frankrike å andra sidan önskade förflytta kostnaderna av sitt stora och improduktiva jordbruk från nationell till europeisk nivå. Frankrike kom att villkora en gemensam marknad för industriprodukter med att kräva att även jordbruket blev en del av den gemensamma marknaden. Således kunde EG:s övriga medlemmar inte göra annat än att acceptera Frankrikes bud.

Målen för den gemensamma jordbrukspolitiken var desto lättare att enas kring; ökad produktivitet inom jordbruket, garanterandet en viss levnadsstandard för jordbrukarna, stabilisering av jordbruksmarknaderna, garanterandet av kontinuerlig tillgång till mat samt säkra rimliga konsumentpriser (Dinan 1999: 334).

CAP kom att utgöras av ett antal mekanismer som sätter de vanliga marknadsmekanismerna ur spel. Ett minimumpris infördes som garanterar ett lägsta pris för jordbruksprodukter. Ett interventionspris bestämdes vilket innebär att vid ett visst pris köper speciellt inrättade nationella organ upp överskottet på marknaden i obegränsade kvantiteter och eliminerar detta överskott från marknaden. Ett ingångspris för import etablerades, under detta kan inga jordbruksprodukter importeras till EG. Tullar infördes på import så att ingångspriset på importerade varor kan nås. Vidare betalades en rabatt ut till jordbrukare som exporterade för att skillnaden mellan det lägre världsmarknadspriset och det högre EG/EU- priset skulle utjämnas.

Minimumpriset garanterar att bönderna erhåller en acceptabel inkomst. Interventionspriset ser till så att jordbruksprodukterna säljes oberoende av efterfrågan på marknaden. Ingångspriset skyddar den gemensamma marknaden från billig import och rabatten tillåter unionens bönder att sälja sina produkter på världsmarknaden fast än EU:s garanterade minimumpris generellt sett är högre än världsmarknadspriset (Dinan 1999:336).

Den gemensamma jordbrukspolitiken har alla lyckats bli uppnådda. CAP sågs därför som en framgång. Den gemensamma jordbrukspolitiken har emellertid

flera negativa konsekvenser. Konsumenterna utgör de stora förlorarna då jordbruksprodukter säljes till högre priser än nödvändigt. Andra bieffekter utgörs av stor överproduktion eftersom minimumpriset inte har någon korrelation till utbud och efterfrågan. Denna överproduktion lagras sedan i stora lagerutrymmen som bekostas av unionens skattebetalare. Vidare så tjänar framförallt stora jordbruk på politiken medan de mindre, som behöver stöd i större utsträckning än de små, inte erhåller så mycket stöd. Ytterligare konsekvenser utgörs av de miljömässiga följderna av överproduktionen, ett allt för intensivt användande av gödningsmedel vilket förorsakar övergödning etc. Upprätthållandet av kvoter och tullar leder till att tredje land har svårt att exportera till EU vilket i sin tur förhindrar EU:s ambition att ha så fri handel som möjligt. Ytterligare en konsekvens utgörs av de handelsfejder, exempelvis inom WTO, exportrabatten ger upphov till. Eftersom EU:s bönder mottar subventioner vid export blir förutsättningar annorlunda än för icke-EU bönder som exporterar (Dinan 1999:338).

Den gemensamma jordbrukspolitiken har stött på patrull flera gånger under unionen och dess föregångares historia. Då Storbritannien blev medlem år 1973 uppstod problem. Storbritannien har inte varit självförsörjande på jordbruksprodukter sedan början av den industriella revolutionen och landet förstod inte als försvaret av CAP med hänvisning till förmågan till självförsörjning. Storbritannien är dessutom ett land med stor befolkning varav endast en mycket liten del är bönder. Under unionens senaste utvidgning år 2004 har även CAP i frågesats. De senast tillkomna medlemsländerna har en stor andel av befolkningen sysselsatt inom jordbrukssektorn och väldigt stora areal. Hur skulle en oförändrad gemensam jordbrukspolitik ekonomisk kunna bära detta?

Den gemensamma jordbrukspolitiken har dock under hela dess existens väl försvarats av den mäktiga jordbrukslobbyn genom att denna framställer bönderna som en utsatt grupp som tillhandahåller en mycket vital samhällelig tjänst. Vanliga konsumenter har ofta inte haft särskilt mycket information om eller intresse av CAP. Konsumenter har därför ofta betalat oskäligt höga priser utan protest. Folkvalda företrädare har därför kunnat försvara jordbrukarnas intressen då dessa inte haft några röster att förlora på detta samtidigt som de vunnit böndernas (Dinan 1999:339).

5. Teori- identitet

Detta kapitel behandlar företrädesvis identitet kopplad till nationalism. Nationell tillhörighet utgör visserligen endast en sorts identitet och är inte synonymt med den samma. Men eftersom det undersökta materialet i stor utsträckning likställer nationellt medborgarskap med identitet har jag valt att använda mig av identitet som övergripande rubrik

5.1 Nationell identitet

Nationell tillhörighet utgör en form av identitet. Castells ser identitet som en uppsättning kulturella attribut som tillmäts större betydelse än andra. En identitet uppstår då en social aktör integrerar en identitet och konstruerar ens livsmening kring denna. En identitet kan komma uppifrån, från en dominerande institution men för att denna skall utgöra en persons identitet måste personen i fråga integrera identiteten. Alla identiteter utgörs av konstruktioner bestående av delar från historien, biologin, det kollektiva minnet, personliga fantasier och från maktapparater liksom från religionen. Frågan är hur och genom vem och i vilket syfte denna identitet konstruerats. Castells menar vidare att identiteter måste ses i förhållande till dess specifika historiska kontext. Detta då en identitet kan gå från att vara motståndsrörelse till att bli en dominerande identitet under historiens gång. Att titta på vad en viss identitet kan erbjuda de som tillhör identiteten är mer konstruktivt än att hävda en identitets oföränderlighet (Castells 1997:7-8).

Calhoun hävdar liksom Castells att identitet måste ses genom historien och att framförallt nationella känslor skapas i förhållande till historien. Historien visar att nationaliteter är konstruktioner och att de inte är primordiala. Nationalisterna skulle hävda att historien börjar med en nationell identitet, fortsätter med heroiska handlingar och slutar med att nationens medlemmar förenas genom nationens storartade kulturella arv. Calhoun menar att denna historia inte är av sociologisk art. Inga berättelser om andra grupper som förföljes av vissa av nationens medlemmar presenteras. Ingen immigration eller migration inom nationen belyses. Då nationens historia inte presenteras på detta samhällsskildrande och direkta vis existerar det inga hinder för nuvarande medlemmar av nationen att identifiera sig med nu icke levande medlemmar av den samma. Exempelvis kan en nu levande ryss utan problem identifiera sig själv och sin identitet med Tolstoj och Dostojevskij. Calhoun visar även att nationell identitet utgör en av många identiteter en individ kan känna och reproducera i förhållande till andra. Nationalitet är således inte kategorisk och statisk och den nationella identiteten är inte generellt sett viktigare än någon annan identitet (Calhoun 1994:313-314).

En nationell identitet, är den möjlig att karaktärisera? Nationella identiteter eller karaktärer blir ofta synonyma med nazism eller andra rasistiska stereotyper. Det går emellertid att se hur exempelvis Nederländernas historia som maritim stormakt återspeglas i dagens nederländska sätt att se på världen och bete sig i den samma (Menell 1994:192). Bourdieu talar om begreppet *habitus* för att beskriva de speciella karaktäristika som alla medlemmar i en särskild grupp delar. *Habitus* innefattar det beteendemönster, preferenser och känsla som dominerar i en grupp. Dessa karaktäristika har en inbyggd potential till konflikt. Gruppens egna drag ses som medfödda och naturliga och deras avsaknad inom andra grupper ses därför som onaturliga. Skillnaden mellan identitet och *habitus* återfinns framförallt i att en identitet är mer medvetandegjord hos den specifika gruppen, liksom att denna i större utsträckning artikuleras, samt att positiva eller negativa känslor gentemot de drag som finns i den egna identiteten och gentemot andra identiteters avsaknad av samma drag, uttrycks. Eftersom dagens människor ingår i flera grupper och grupper inom grupper, har en och samma person flera identiteter och *habitus* (Menell 1994:177).

Hur påverkar globaliseringen den nationella tillhörigheten? Delanty menar att nationalitet inte längre utgör den naturliga identifikationen (Delanty 2002:104). Den nationella identiteten besitter numera inte första platsen gällande kollektiv identitet. Den nationella identiteten utgör endast en av flera kollektiva identiteter (Delanty 2002:158). Hobsbawm menar att nationer och nationalism kommer att existera men i mer undanskymda roller än tidigare. Hobsbawm menar trots detta att nationell historia och kultur kommer att fortsätta att vara ett vanligt inslag, kanske tom i större utsträckning än tidigare, i vissa länders skolsystem och kulturella liv. Denna utveckling kommer att vara synlig i företrädesvis små länder och lokalt inom större supranationella nätverk (Hobsbawm 1990: 191).

5.2 Nationalism

Hur definieras då nationalism? Giddens menar att nationalism definieras som en grupp individer som sluter upp kring vissa symboler och tankemönster vilket skapar gemenskap inom en politisk grupp. Detta utgör i första hand är ett psykologiskt fenomen. Nation definieras som ett kollektiv som existerar inom ett utmärkt territorium som styrs av en gemensam administration övervakad av såväl den interna statsapparaten som av andra staters statsapparater. Oftast sammanfaller känslor av nationalism med en befolkning inom en stat och företrädare för stater försöker ofta uppmana sådana känslor. Det finns emellertid inte alltid en korrelation mellan nationalism och en stat. För att känslor av nationalism skall kunna existera krävs dock en nation. Det omvända sambandet är inte lika oproblematiskt (Giddens 1985:116). Hobsbawm tar i stället intryck av Gellner och ser nationalism som en princip som innebär att den politiska och nationella enheten skall sammanfalla. Hobsbawm menar vidare att plikten gentemot nationen är starkare än någon annan offentlig plikt. På detta sätt utmärker sig modern nationalism från alla andra former av gruppidentifikation. Nationen ses som en enhet som är starkt förknippad med en speciell sen historisk period.

Nationen utgör en social enhet endast då denna förknippas med den moderna territorialstaten, nationalstaten. Det är oundvikligt att nämna nationalism och nation utan att relatera till nationalstaten (Hobsbawm 1990:9-10).

Castells kopplar till skillnad från Hobsbawm inte samman nation och nationalstater med en speciell tidsperiod. Denna menar att nutida politiska erfarenheter så som den postmoderna nationalismen och nedgången för den moderna staten visar att nationalstaten inte bara är ett fenomen begränsat till 1800- och 1900-talets Europa. Dagens nationalism är inte nödvändigtvis ett fenomen bara för eliten inom samhället. Den nutida nationalismen tar sig ofta uttryck genom sociala rörelser mot en global elit. Denna senare nationalism är snarare reaktiv än proaktiv och den är i större utsträckning kulturell än politisk liksom att den syftar till att försvara en institutionaliserad kultur heller än en stat. Denna kulturella nationalism har för avsikt att pånyttföda den nationella gemenskapen genom att skapa, bevara eller expandera den nationella kulturen då denna känner sig hotad. De kulturella nationalisterna ser nationen som en produkt av dess unika historia och kultur och som en solidarisk gemenskap med unika attribut (Castells 1997:29-30). Giddens håller emellertid fast vid att samhällets elitskikt lättare kan framföra deras intressen som nationella än vad underordnade samhällsgrupper kan. Detta då de mer välbemedlade samhällsskikten har större insikt i hur ett budskap skall framföras för att vinna gehör (Giddens 1985:221).

Giddens visar dock precis som Castells att nationalistiska känslor framkommer då olika värden känner sig hotade. Giddens menar att nationalistiska känslor mestadels inte är närvarande i människors dagliga liv annat än under särskilda och övergående omständigheter. Under sådana omständigheter erbjuder nationella symboler ett stöd för den ontologiska säkerheten, i synnerhet då ett utifrån kommande hot upplevs (Giddens 1985:218). Den ontologiska säkerheten utgörs av vad Giddens kallar den *parantessättning* som utgör grunden för människans naturliga inställning till vardagslivet. Ett normalt liv förutsätter att en mängd existentiella verktyg tas för givet, så som tid, rum och kontinuitet (Giddens 1997:48-49). Även Kinnvall skriver om hur individer, då de känner sig hotade och upplever existentiell ångest, söker efter att återupprätta sin självidentitet. Genom att ingå i en kollektiv identitet upplevs själva identiteten som säkrad. Globaliseringen kan kännas som ett hot mot vår ontologiska säkerhet då denna utmanar vem vi är och var vi kommer ifrån. Att ingå i kollektiva sammanhang, så som nationalism och religion, kan genom dessa rörelsers länk till historien säkerställa den egna självidentiteten (Kinnvall 2004:742-757). Delanty ser också hur globaliseringsprocesser kan göra att individer upplever otrygghet då staten blir mindre stabil vilket leder till att individens identitetsföreställning blir oklar. Detta resulterar i en pånyttfödelse för nationalismen (Delanty 2002:161).

Smith visar att moderna stater i väst byggts upp på en kärna av *ethnies*. Dessa *ethnies* utgörs av en lösare kollektiv enhet som delar ursprungsmyter, historiska minnen, delar av en gemensam kultur liksom ett historiskt territorium samt någon känsla av solidarisk gemenskap. Dessa *ethnies* har funnits sedan förhistoriska perioder och vissa av dem har överlevt till tiden för de moderna nationalstaternas grundande. Dessa grupper har sedan utgjort basen för bildandet av nationer och nationalism (Smith 1995:57-61). Smith påpekar vidare att en vanlig föreställning

kring nationalism är att *ethnies* varken är av naturen givna eller har något reellt historiskt värde utan att de endast utgör ett instrument för att skaffa makt till den samhällseliten (Smith 1995:29). Som diskuterats tidigare är inte detta något som Smith håller med om. Castells menar i stället att de flesta moderna nationalstater har konstruerats genom förnekelse av den historiska- och kulturella identitet som invånarna hade till främjande av den identitet som bättre passade den dominerande sociala gruppen vid statens bildande. Castells menar att det var staten, inte nationen i dess kulturella och/eller geografiska form, som skapade nationalstaten (Castells 1997: 270).

5.3 Essentialism

Användandet av kategoriska indelningar så som ras, kön och klass förblir vanliga i den dagliga diskursen. Dessa indelningar bygger på antagandet om att kollektiva identiteter baseras på någon slags essens bestående av kärnvärden som delas av alla inom den specifika gruppen och av ingen annan. Dessa essentialister eller primordialister ser identitet som någonting oproblematiskt och som något av naturen givet (Calhoun 1994:13). Primordiala tankegångar inkluderar en syn som innebär att den etniska tillhörighet är lika naturlig som kroppsdelar och kroppsfunktioner. En människa tillhör genom naturens försorg ett specifikt etniskt kollektiv. Detta tankesätt gör ingen distinktion mellan *ethnies* och nationer.

Primordialister kan dessutom se nationer i socialbiologiska termer genom att dessa uppfattas som en förlängning av en släktgrupp där de befintliga individerna valts ut eftersom deras genetiska uppsättning är den bästa tänkbara. Ytterligare en primordial uppfattning pekar på ett överväldigande socialt band, starkare än alla andra band, som existerar mellan medlemmarna i en *ethnie* vilket omedelbart ger sig till känna då en medlem av *the ethnie* träffar en annan (Smith 1995:32).

Kritik har riktats mot många av primordialisternas påståenden. Så som omöjligheten av att etniska band alltid har absolut prioritet över andra gruppanslutningar. Människor lever i flertalet sociala grupper som är olika viktiga vid olika tidpunkter. Den etniska tillhörigheten utgör bara ett socialt band bland andra och detta är således lika påverkat av sociala, ekonomisk och politiska krafter som andra sociala band. Vidare så har kontakter mellan människor från olika delar av världen genom handel, migration etc gjort att rent homogena *ethnies* med en essentiell kärna troligen aldrig existerat i någon större utsträckning. Denna folkomflyttning innebär även att individer har band till flera etniska gemenskaper och därmed möjlighet att välja tillhörighet (Smith 1995:33). Hobsbawm skriver liksom Smith om de flesta nationalstaters heterogena befolkning och därmed omöjligheten i att tala om en gemensam etnicitet (Hobsbawm 1990:63).

Att se varje *ethnie* som historiskt föränderlig är mer i enlighet med Smith. Denne menar att etnicitet utgör en slags symbolism som individer kan använda sig av för att uppnå gemensamma mål. Dessa symboler är emellertid föränderliga. De kan anpassas och tom uppfinnas för att passa gruppens specifika mål (Smith 1995:31).

I motsatsförhållande till essentialism kan konstruktionism sättas. Den sistnämnda ansatsen ser kollektiva identiteter som konstruerade och inte som av naturen givna. Essentialism ses i viss utsträckning som en historisk fas. Calhoun vänder sig mot detta och poängterar styrkan i att se både essentialism och konstruktivism som relevant. Denne menar att möjlighet till både dekonstruktion och hävdandet av identiteter bör undersökas. Calhoun visar på det sistnämnda då denne skriver om strategisk essentialism. Denne exemplifierar hur feminister valt att riskera essentialism för att framföra ett budskap. Dessa har inte önskat en återgång till biologisk determinism utan valt en stark delad gruppidentitet som kvinnor för att hävda sina rättigheter. Calhoun menar att då en identitetskategori förtryckts, saknat legitimitet eller blivit nedvärderad i den dominerande diskursen kan ett möjligt svar vara att hävda värdet för alla indelade i just denna kategori (Calhoun 1994:17-19).

5.4 Vi och dem

Gruppidentiteter är vid alla tillfällen och vid alla geografiska platser exkluderande. Hur en grupp ser på sig själv är beroende av vilka drag samma grupp tillskriver andra (Giddens 1985:116-117). Då en grupp hävdar sin grupps karisma hävdar den samtidigt en annan grupps dåliga egenskaper (Menell 1994:182). Billig menar vidare att för att en grupp skall kunna existera behövs en positiv självbild. Denna positiva bild uppnås då gruppens smickrande stereotypiska självbild upprätthålls liksom då den mindre smickrande bilden av andra grupps drag bibehålls (Billig 1995:66). Billig menar även att det inte existerar något "oss" utan motpolen "dem". Genom att beskriva vem vi är delger vi även vem vi inte är. Den egna gruppen upplevs som standard medan andra grupper förefaller representera det atypiska och onormala (Billig 1995: 78-81). För den organisatoriska aspekten av nationalstater är det viktigt att den egna befolkningen definierar medborgare av andra nationalstater som de andra. I en global stat då alla erhåller samma nationalitet skulle de andra inte längre existera. I en sådan global stat skulle de andra finnas inom staten som en hotande undergrupp (Albrow 1996:174).

5.5 Myter

Myter utgör ett sätt för kollektiva enheter, ofta nationer, att etablera och bestämma grunderna för deras existens. Myter utgör ett slags narrativ bestående av trossatser som ett kollektiv har om sig själv. Myterna är oftast inte sanna utan utgörs mesta dels av uppfattningar och tankekonstruktioner (Schöpflin 1997:19). Myter fungerar som ett slags sammanhållande kitt för den sociala strukturen. Den mytiska diskursen påminner det egna kollektivet om dess identitet genom att denna definierar de specifika sociala normer som gäller för deras kollektiv. Huruvida människor tror på myterna eller inte är irrelevant eftersom mytens symboler har ett metaforiskt värde och fungerar som en social funktion som

upprätthåller den sociala ordningen. Det mytiska narrativet legitimerar den rådande sociala strukturen (Overing 1997:7). Myter kan även ses som ett sätt för en individ att definiera sig själv. Om en individ anammar en myt accepterar denna individ även ett slags medlemskap i ett kollektiv. En myt tillskriver en viss grupp speciella drag vilket utökar dess specificitet och skapar gränser gentemot andra grupper (Schöpflin 1997:22). Kinnvall skriver om detta fenomen då denna ser global rörlighet och migration som faktorer som skapar osäkerhet bland individer och behov av att definiera sig själva vilket gör dem mer benägna att söka sig tillbaka till ett imaginärt förflutet genom att rekonstruera symboler och kulturella referenser (Kinnvall 2004:744).

Vad består mer i detalj en myt av? En myt är inte enbart en påhittad historia. En myt innehåller en kärna av historisk fakta runt vilken överdrivningar och idealiseringar byggts upp. Politiska myter innehåller historier om ett ädelt förflutet vilket fyller något slags nutida kollektivt behov (Smith 1995:63). Myter kan således inte vara ren fiktion utan de måste bygga på något slags kollektivt minne (Schöpflin 1997:26). Myter utgör dessutom ett viktigt verktyg för kulturell reproduktion. Dessa verkar standardiserande och som informationsbanker för det förflutna (Schöpflin 1997:20). En nationalistisk myt består ofta av speciella händelser, en gyllene tidsålder och nationella hjältar. Dessa myter finns till för att visa nationens unika och autentiska förflutna för att i förlängningen kunna visa upp nationen inför andra nationer (Smith 1995:67). I en nation ger myterna upphov till en känsla av moralisk överlägsenhet och av nationens kulturella oersättlighet (Smith 1995:98). Myter måste utformas på ett sådant sätt att de kan anammas av alla nationens medborgare, vanliga medborgare så väl som en elit (Smith 1997:57).

Myter utnyttjas ofta i politiska syften. Myter kontrolleras av den politiska och intellektuella eliten i kollektivet. Av de som kontrollerar det offentliga rummet. Myter kan exempelvis användas, då de slår an en känslomässig sträng bland kollektivets medlemmar, av politiska ledare för att blockera reformer och för att öka acceptansen av förändringar av olika slag (Schöpflin 1997: 25-26). Giddens skriver också om hur nationella symboler manipulerats av dominerande grupper för att dessas specifika intressens skull. Nationalism har utnyttjats i syfte att mobilisera stöd för politiska särintressen (Giddens 1985:220).

6. Empiri- identitet

Analysen av varje citat innehåller teori från alla delar av föregående teoriavsnitt. Detta då materialet innefattar kopplingar till flera olika teoridelar och inte går att dela upp i specifika teorisektioner. Jag har dessutom valt att inte återupprepa mina referenser. Alla referenser återfinns redan en gång i teoriavsnittet.

I alla undersökta texter återkommer åtminstone ett av fyra fenomen. Den kulturella nationalismen, globaliseringen och/eller den internationella handeln som hotande kraft liksom elitperspektivet och självklarheten i att de nationella karaktärsdragen verkligen existerar.

Rapporten [...] betonar vikten av en anpassning av den gemensamma jordbrukspolitiken. Denna anpassning måste särskilt svara mot de nya utmaningar det europeiska samhället står inför liksom behovet av regleringar av den internationella handeln. På så sätt garanteras en hållbar utveckling av jordbruket, en sektor som på ett alldeles speciellt sätt bidrar till den franska identiteten (http://www.agriculture.gouv.fr/spip/IMG/pdf/rapport_copeiaa_2.pdf).

Att hävda en identitet är att hävda kulturella attribut enligt Castells. Kulturell nationalism utgör enligt samme Castell den nutida formen av nationalism. Denna nationalism syftar till att försvara en institutionaliserad kultur och inte en stat. I ovanstående citat försvaras just den nationella kulturen, existensen av specifika franska kulturella drag, *habitus*, upplevs som en självklarhet. Den franska identiteten framförs från ett uppifrån perspektiv, ett elitskikt. Nationalism används ofta av samhället elitgrupper för att främja deras specifika intressen menar Giddens. I detta fall skulle det kunna innebära ett bevarande av nationalstaten. Att använda sig av globalisering och internationell handel för att frammana nationalistiska känslor är passande, då individer kan känna sitt jag hotat av omfattande förändringar och därmed villiga att söka sig till kollektiva gemenskaper. I och med poängterandet av det franska hävdas även skillnaden gentemot det andra eller de andra.

CAP måste även ge stor plats för jordbrukets kulturella dimension och bevara de specifika aspekterna av det europeiska jordbruket [...] Denna strukturella särart, resultatet av vår kontinents geografi och dess territoriella trånghet liksom det intensiva utbyte mellan stad och land, innebär att jordbruket har en viktig roll i att upprätthålla produktionens diversitet, landskapens öppenhet och möjligheten till anställning på landsbygden. Jordbrukspolitiken måste främja länken mellan territoriet och matförsörjningen (http://www.agriculture.gouv.fr/spip/IMG/pdf/rapport_copeiaa_2.pdf).

Slutligen så måste [...] att bevara en matförsörjning och en landsbygdsmodell som utgör grundbulten i den franska och europeiska identiteten stå överst på agendan. (http://www.agriculture.gouv.fr/spip/IMG/pdf/rapport_copeiaa_2.pdf).

Återigen är det den kulturella nationalismen, den form dagens nationalism ofta tar, som framförs. Nationalismen är inte längre fransk utan europeisk. Frankrike

förefaller ha projicerat de nationella dragen på Europa. Utgör denna europeiska identitet en konstruerad sådan och föreligger det något syfte bakom detta? Det tycks som om att Frankrike konstruerat en europeisk jordbruksidentitet med syfte att öka stödet för CAP. Frankrike framställer Europas befolkning som en *ethnie* ett kollektiv som utgjort grunden för nationerna och som delar ursprungsmyter, historiska territorium liksom en solidarisk gemenskap. Myter kan användas för att blockera reformer då de har ett känslomässigt tilltal. Möjligheten finns att Frankrike gör bruk av en jordbruksmyt för att hindra reformer av den gemensamma jordbrukspolitiken. Vidare används jordbruket som uttryck för en strukturell särart. Denna argumentering faller inom essentialismens territorium. Det antas att det *europeiska* baseras på ett gemensamt kärnvärde, jordbruket, och att detta delas av just européer och inte av de andra. Identiteten framställs dessutom som något av naturen givet, någonting statiskt som inte kan utvecklas. Vidare antas det att det endast finns en fransk och en europeisk identitet. Hänsyn till globaliseringens mångfacetterade identiteter tas ej. Huruvida Frankrike och Europa utgörs av heterogena samhällen i frågasätts ej.

Det går även att skönja en del av en konstruerad identitet. Betoningen av den franska nationella matförsörjningen kan härledes till andra världskriget och den stora bristen på mat. Instiftandet av CAP har även dess rötter i denna vilja att vara självförsörjande gällande livsmedel. Frankrike kan ha upplevt ett sorts nationellt trauma i samband med denna matbrist och sedan infogat minnet av denna tid i den nationella identiteten.

Den europeiska jordbruksmodellen är inte en storproduktions modell utan en familjemodell som respekterar territoriet och som utgör en del av vår identitet. Det är denna modell som vi försvarar(http://www.agriculture.gouv.fr/spip/leministere.leministrelecabinet.questionsreponseauxparlementaires.questionsreponsesalassembleenationale_a2882.html).

Dagens nationalism är i högre utsträckning reaktiv i stället för proaktiv. Detta citat visar att det i högsta grad stämmer på den offentliga franska nationella retoriken. Det är ett försvar av det europeiska jordbruket som artikuleras. Ett inslag av essentialism utgör vikten som läggs på att poängtera respekten för territoriet. Detta presenterats som ett slags kollektivt kärnvärde som delas av alla européer och av ingen annan. Likaså innebär betoningen av familjen en form av essentialism. Vidare framhålls det europeiska i positiva drag. Den stereotypiska självbilden upprätthålls genom att de andra framställs i mindre smickrande drag. Det europeiska framställs som familjärt medan storproduktion utmärker de andra. Den internationella handeln är dessutom återigen aktuell och inom denna måste den europeiska jordbruksmodellen försvaras. Nationalstatens elit använder nationalism för att uppnå ett specifikt intresse, att bevara den gemensamma jordbrukspolitiken intakt.

Frankrike behöver er. Eftersom ni utgör en essentiell del av vårt lands identitet. Våra landskap har under sekel utmärkts av jordbruk. Ni inkarnerar riktmärken och grundläggande värden. Dessa riktmärken, dessa värden behöver vi för att avancera in i moderniteten (http://www.premierministre.gouv.fr/acteurs/interventions_premier_ministre_9/discours_4_98/allocation_premier_ministre_salon_53909.html?var_recherche=Votre+requ%Eate...).

Nationalism kan ses som en grupp av individer som anammar vissa symboler som sedan skapar gemenskap i samma grupp av individer. Jordbruket fungerar för Frankrike som en slags myt eller ursprungssymbol. Dessa myter om jordbruket legitimerar den rådande strukturen, det massiva stödet till jordbrukarna. Myten om jordbruket håller referenser till en gyllene tidsålder, en tid då människor arbetade med jorden. Kärnan i en myt är oftast sanningsenlig medan resten byggs upp av idealiseringar och trossatser. Myten används i förlängningen för att visa upp Frankrike inför andra nationer. I Frankrike har jordbruket alltid varit av stor vikt. Att detta emellertid idealiseras i narrativet om det samma är ingen omöjlighet. Kulturell nationalism pånyttföder den nationella gemenskapen genom att konservera den nationella kulturen i osäkra situationer. Den franska identiteten, som utgörs av kulturella drag så som jordbruket, måste bevaras i hotande situationer. I citatet ovan nämns moderniteten som ett sådant hotande eller utmanande skede.

CAP är en bra politik. CAP utgör stammen runt vilken Europa har växt och denna politik utgör fortfarande ett stort inslag i Europas identitet (http://www.elysee.fr/elysee/francais/interventions/discours_et_declarations/2003/juin/allocution_de_m_jacques_chirac_president_de_la_republique_au_congres_mondial_des_jeunes_agriculteurs-paris.3343.html).

Detta tyder på att företrädare för det officiella Frankrike ser den europeiska identiteten som konstruerad. Att den konstruerats kring den gemensamma jordbrukspolitikerna. Att den europeiska identiteten påstås vara konstruerad är paradoxalt då det tidigare hävdats att samma identitet utgör ett uttryck för essentialism i och med kärnvärdena, jordbruket och territoriet, framställdes som attribut som delades av alla européer till skillnad från andra gemenskaper. Att både se identiteter som konstruerade och i viss mån essentiella behöver emellertid inte utgöra en omöjlighet. Vidare används återigen mytiska referenspunkter i liknelsen med CAP som en stam. Att en stam används som symbol förstärker bara myten om det europeiska jordbruket och dess gyllene period.

Jordbruket måste se till så att de som valt detta som levebröd kan leva på det samtidigt som dessa [jordbrukarna, min anm.] görs till referenser och riktmärken vilket vårt land är i större behov av än någonsin (http://www.agriculture.gouv.fr/spip/leministere.leminisrecabinet.discoursduministre_a2413.html).

Frankrike är i behov av riktmärken och hållpunkter i tider av globalisering. Det officiella Frankrike påvisar att fasta och traditionella värden behövs då omgivningen är instabil. Frankrike använder sig av kulturell nationalism för att bevara den nationella kulturen vid hot som exempelvis den ökande globaliseringen. Genom att den nationella kulturen i form av jordbruket poängteras bevaras detta samtidigt som individer inom det franska kollektivet känner *ontologisk trygghet* då de upplever länkar till deras förflutna.

Jordbrukarna innehar, trots deras minskande antal, en speciell plats i den nationella liksom i det individuella medvetandet. Denna upphöjda plats härstammar ifrån deras fördelning över hela territoriet och deras band till landsbygden och till matkulturen (http://www.agriculture.gouv.fr/spip/IMG/pdf/rapport_copeiaa_2.pdf).

Det officiella Frankrike framhåller jordbrukarna då dessa utgör symboler för vad Frankrike är och har varit. Jordbrukarna kan ses som symboler i mytbildningen om den gyllene tidsåldern. Dessa symboler behövs när den omgivande verkligheten förändras som under globaliseringen. Myterna verkar som ett gemensamt sammanhållande band i ett kollektiv. Jordbrukarna finns både i det individuella medvetande liksom i det nationella. Det individuella medvetandet går genom mytbildning upp i den kollektiva enheten, nationalstaten Frankrike. Detta säkrar i viss mån nationalstatens fortlevnad i en globaliserad värld med fragmenterade identiteter.

7. Teori- globalisering

Nedanstående teoriavsnitt kommer först att analysera globaliseringen i stort och sedan att behandla olika aspekter av globaliseringen.

Den gemensamma nämnaren mellan dessa är att de alla påverkar nationalstaten och i viss mån gör den obsolet i dess gamla roll.

Dessa effekter av globaliseringen upplevs av Frankrike som genomgående negativa i mitt undersökta material.

7.1 Vad innebär globaliseringen?

Att definiera globalisering förefaller vara en nästintill omöjlig uppgift, då så många bud står till förfogande. Albrow menar att globalisering först uppnås då människor i allmänhet använder sig av hela världen och jordklotet som referens (Albrow 1996:83). Albrow menar att vi är på väg att uppleva hur ett nytt narrativ tar form. Hur tidigare hyllade begrepp som nationalstaten och gemenskaper tvingas ge vika för begrepp som tidigare inte existerade eller inte upplevdes existerade. Tidigare narrativ som modernismen får oss att vilja väva in alla begrepp i en generaliserad globaliseringsprocess och fabricera en myt. Olika upplevda aspekter av globaliseringen kan bero på andra självständiga processer så som teknologisk utveckling, modernisering och rationalisering. Orsakssambandens komplicerade natur gör det vanskligt att läsa in en underliggande globaliseringsrörelse. I stället bör dessa processer ses som en del av en historisk förändring där karaktären är global men framtiden öppen för andra inriktningar (Albrow 1996:94-95).

Delanty menar framförallt att globalisering utgör en social förändringsprocess som i sin tur utgör ett resultat av att territoriet tillmäts mindre vikt inom politiska, ekonomiska och sociala relationer. Teorier om globalisering fokuserar oftast på antingen politisk/ekonomiska förändringar eller sociokulturella omvandlingar. Det existerar även i grova termer två sätt att se på följderna av globaliseringen. Antingen som att integration och homogenisering uppstår vilket leder till en global ordning eller att mångfald och splittring blir resultatet vilket får följden att kaos uppstår (Delanty 2002:144). Vidare menar Delanty att globaliseringen varken hotar nationen eller staten som tom kan stärkas av de pågående förändringarna. Hotad är i stället nationalstaten, den territoriala enheten. Detta får i sin tur till följd att medborgarskapet blir diffust (Delanty 2002:156).

Castells delar Delantys åsikt att nationalstatens inflytande minskar. Nationalstatens tidigare roll som skapare av nationell identitet utmanas av mångfalden av identiteter. Nationalstatens försök till maktåtertagande på det globala planet genom skapandet av överstatliga institutioner minskar bara

ytterligare dess inflytande. Detta gör även nedflyttningen av makt från nationell till lokal nivå. Den global kapitalismen expanderar liksom nationalismen i motsats till nationalstaten (Castells 1997:243).

Huruvida nationalstaten fortfarande är betydelsefull är emellertid omtvistat. Weiss menar att det är omöjligt att bortse ifrån den stora volymen av produkter, människor och framförallt kapital som rör sig över nationalstatsgränserna. Weiss koncentrerar sig på de ekonomiska transaktionerna och visar genom sitt resonemang att det pågående utbytet ej kan kategoriseras som globalisering utan som internationalisering. I en global ekonomi är nationell politik oavhängig då alla beslut fattas av multinationella företag och av marknaden. I en internationaliserad ekonomi är nationell policy fortfarande gångbar då företag fortfarande har en nationell ekonomisk bas. Weiss menar att tendenserna pekar mot en global ekonomi men att vi i dag har en starkt internationaliserad sådan (Weiss 1998:169-170). Denna visar även att en nationalstats kapacitet att fatta policybeslut utgör en konkurrensfördel på marknaden. Staten är således ännu inte överspelad (Weiss 1998:5).

7.2 Ekonomisk globalisering

Den dominerande uppfattningen om globalisering är att det är en process av ekonomisk art som innebär ett utbredande av kapitalismen och marknaden (Dealnty 2002:146). Den ekonomiska globaliseringen innefattar ekonomisk tillväxt utanför den nationella ekonomin och med hela världen som referens. Denna utveckling utmanar nationella regeringars kontroll. Denna kontroll upprätthölls tidigare av det internationella systemet. Det är denna förlust av kontroll som gör att den ekonomiska globaliseringen är speciellt intressant för regeringar och journalister. Frihandel med minskad statlig kontroll, reducering av handelshinder och fri export och import av kapital innebär avnationalisering. Om en ekonomiska globaliseringen implementerades fullt ut skulle världen bestå av en enda stor geografisk region (Albrow 1996:129-130).

Även Castells visar att regeringars kontroll över ekonomin minskar då produktionen blir transnationell. Detta beror inte enbart på multinationella företag utan även på handelsnätverken inom produktionen som dessa företag är integrerade inom. Att produktionen blivit transnationell är en följd av regeringars minskade kapacitet att tillgodose företags behov att skapa vinster inom det egna territoriet. Företag och individer söker områden med lägre skattetryck för att kunna behålla en större del av den intjänade vinsten. På detta sätt uppkommer en motsättning mellan å ena sidan den internationaliserade produktionen, konsumtionen och de internationaliserade investeringarna och å andra sidan den nationella basen för beskattningen. Castells skriver dessutom om hur euron, dollar och yen upplever ett konstant utbyte vilket tvingar fram systematisk samordning av dessa valutor för att uppnå någon slags stabilitet på valutamarknaden och därigenom även inom global investering och handel. Alla världens andra valutor har efter praktiska överväganden sedan kopplat sig till dessa tre valutor. Om monetär politik bestäms på en överstatlig nivå kommer detta att påverka räntan vilket i sin

tur har återverkningar på budgetpolitiken. Nationalstatens regeringar förlorar på detta sätt makt över deras ekonomiska politik (Castells 1997:245-246).

Globalisering medföljs ofta av en neoliberal politik (Kinnvall 2004:743). Beck menar liksom Kindvall att globaliseringen är nyliberal till sin ideologi. Vidare visar Beck hur den ekonomiska doktrinen står över alla andra områden. Den ekonomiska globaliseringen är i sig själv ett politiskt projekt som drivs av transnationella aktörer som WTO, multinationella företag och andra internationella organisationer. Dessa aktörer hävdar alla en nyliberal ekonomisk politik. (Beck 2001:157-158). Internationella valuta fonden, IMF, uppfattas även på den politiska vänsterkanten som förespråkare för amerikansk hegemoni och imperialism. Castells menar emellertid att detta emellertid är felaktigt. Internationella aktörer så som IMF syftar till att genomföra ortodox ekonomisk teori. Genomförandet av dessa ekonomiska principer framstår för de övertygade som den enda seriösa grunden för ett nytt samhälle (Castells 1997:269).

Vad innebär då den ortodoxa ekonomiska teorin? Denna teori utgörs av klassisk liberal ekonomisk teori. Liberal ekonomi återfinns i många former; klassisk, neoklassisk, Keynesiansk etc. Den liberala teorin är den förhärskande inom dagens nationalekonomi. Teorins ledord utgörs av fria marknader och minimal statlig intervention. Teorin utgörs av en mängd principer som främjar maximal effektivitet, ekonomisk tillväxt och individuellt välstånd. En marknad regleras genom lagen om utbud och efterfrågan. Liberal ekonomisk teori uppmuntrar frihandel då frihandel ökar utbudet av varor och tjänster för den enskilde konsumenten (Gilpin 1987: 27-30). Liberal ekonomisk teori hävdar att frihandel i det långa loppet ökar världens välstånd och vinsten för alla, förutsatt att länder specialiserar sig på de områden de är jämförelsevis bäst på, där deras komparativa fördelar återfinns (Gilpin 1987:179). Vidare anser liberal ekonomisk teori att handel fungerar som en tillväxtmotor. Att få tillgång till världsmarknaden skulle exempelvis för utvecklingsländer innebära kraftigt ökad tillväxt. Teorin menar dessutom att hindren för utvecklingsländer att nå ekonomisk tillväxt återfinns inom de egna länderna. Dessa hinder utgörs av naturhushållning, brist på teknisk utbildning, låg sparkvot och framförallt på ineffektiva regeringar. Utvecklade länder kan emellertid även påverka utvecklingsländernas förmåga att nå välstånd. Detta genom att dessa länder eliminerar deras protektionistiska politik i förhållande till Tredje världens export (Gilpin 1987:265-268).

7.3 Kulturell globalisering

Kulturell globalisering ses ofta i två termer; homogenisering eller hybridisering. Den förra ser globalisering som en form av standardisering, som en förlängning av massproduktion och industriell tillverkning. Detta innebär att kulturen likriktas. Den senare kan härledas till det tidiga 1900-talets etniska relationer och biologi. Hybridiseringen kommer från blandandet av två grupper och detta tänkande har fortfarande kvar idén om etniska kulturella egenskaper i stället för att se hur grupper konstruerats i en historisk kontext. Att se kulturella relationer i termer av mångfald och diversitet avspeglar bättre de verkliga förhållandena än vad

homogenisering eller hybridisering gör (Albrow 1996:149). Hybridisering kan dock ses på ett annat sätt. Scholte menar att identiteter och kulturer blir allt mer hybridiserade under globaliseringen. En hybrid kan innehålla flera nationaliteter, raser, klasstillhörigheter. Hybridiseringen innebär att identiteter blir flera, mångfacetterade och att det finns potential till konflikt mellan dem (Scholte 2005:252). Då författaren i fortsättning hänvisar till hybridisering är det Scholtes definition denna använder sig av.

Beck skriver liksom Albrow om den kulturella homogeniseringen även kallad McDonaldisering. Denna utveckling innebär att livsstilar och kulturella symboler blir universella. När de kulturella nischerna integreras i världsmarknaden uppstår en slags varuvärld utan erkännande för mångfald. Koncerner inriktade på att skapa globala kultursymboler tar informationsteknologin till hjälp för att sprida dessa kulturyttringar över klass- och nationsgränser (Beck 2001:66). Albrow poängterar likaså vikten av globala kommunikationsverktyg för att sprida och upprätthålla kulturella identiteter inom den globala kulturen (Albrow 1996:201).

Denna kulturella homogenisering ignorerar emellertid dess inbyggda paradoxer. Globalisering sker aldrig utan lokalisering, en förstärkning av det lokala. Den kulturella globaliseringen besitter en inbyggd dialektik. Det motsatta till det globala blir möjligt. Ett företag kan inte producera och marknadsföra produkter globalt utan att ha en lokal förankring. De måste se till så att fabriken klarar sig lokalt och när företaget marknadsför bygger det denna på lokala kulturella symboler. Denna lokala kultur lever så vidare i det globala. Ytterligare ett argument mot den kulturella homogeniseringen utgörs av det faktum att en korrekt genomförd standardisering skulle innebära slutet för marknaden. Stora multinationella företag behöver mångfald och olikhet för att klara sig i den globala konkurrensen (Beck 2001:67-70).

Utgör den kulturella globaliseringen även en utmaning för nationalstaten? I dess renaste form uttrycker nationalstaten sig som en distinkt kulturell enhet som skiljer sig från resten av världen. Detta påstående diskvalificerades när den amerikanska kulturen kom att bli allmängods. Kriser har uppstått i nationalstaten till följd av att denna känt att dess egen kultur varit hotad. Att unga människor i Europa klädde sig till hippies under 60- och 70-talet uppfattades som ett direkt hot mot den egna nationella kulturen. Amerikaniseringen hotade det nationella projektet (Albrow 1997:67). Den kulturella globaliseringen hotar kopplingen mellan nationalstat och nationalstatligt samhälle. De många identiteter, självbilder och livsformer som nu står till buds garanterar inte att nationalstatssamhället prioriteras (Beck 2001:71).

7.4 Valfärd

Valfärd kan definieras som en slags utbyggd statsapparat som genom transferreringssystem garanterar att alla medborgare har en grundläggande ekonomisk trygghet och att de kan använda sig av tjänster så som skola, sjukvård och äldreomsorg. Valfärden byggdes i de flesta västerländska stater upp under decennierna efter andra världskriget. Oljekrisen år 1973 kom dock att innebära att

välfärden började i frågasättas. Välfärden kritiserades för att vara statligt ineffektiv och att tjänster skulle kunna produceras på ett mer effektivt sätt av marknaden. Välfärden fick även kritik för att den var byråkratisk och maktfullkomlig och att den därmed inkräktade på medborgarnas rätt till självbestämmande. Liberal ekonomisk teori kom att utgöra inspiration för den mesta av kritiken och denna kom att speciellt inrikta sig på fördömandet av marknadsinblandningen (Blomqvist et al 2000:35-36).

Välfärdstaterna har förändrats ytterligare på senare tid. Utmaningarna har kommit både ovanifrån, från den ökade internationaliseringen, och underifrån i form av ökat lokalt inflytande (Pierre et al 2003:7). Mishra menar också att välfärden förändrats. Anledningen till detta finner hon i att välfärdsstater blivit globala. Globalisering innebär slutet på den klassiskt socialdemokratiska modellen med full sysselsättning, höga statliga utgifter och progressiv beskattning. Då socialdemokratins vanliga redskap blivit obrukbara återstår enbart neoliberal och monetaristiska alternativ. Globaliseringen underlättar utbredandet av dessa åskådningar, inte minst med hjälp av mellanstatliga organ så som IMF, OECD och världsbanken. Mishra menar att dessa organ är alla styrda av neoliberalism och de arbetar alla direkt eller indirekt för avregleringar och privatiseringar. Denne menar vidare att globalisering leder till social dumpning. Detta eftersom den globala marknaden, med dess fria konkurrens, resulterar i en neråtgående spiral, som tvingar länder att sänka deras löner, sociala utgifter samt att försämrade arbetsvillkor för att göra det aktuella landet mer intressant för investerare (Mishra 1999: 6-9). Mishra visar att detta i sin tur leder till en situation bestående av kronisk arbetslöshet och osäkra arbetsförhållanden. Den ökade globala konkurrensen revolutionerar teknologin vilket resulterar i att arbetskraft ersätts av teknik. Denna utveckling resulterar paradoxalt nog i att staten och den offentliga sektorn tvingas att spela en viktigare roll än tidigare. Då den privata sektorn och framförallt arbetsgivare inom denna erbjuder mindre möjligheter till välfärd liksom att stora delar av arbetskraften erhåller sänkt lön i takt med att den globala konkurrensen ökar, blir statens roll som upprätthållare av välfärd allt viktigare. Den globala marknaden kommer inte heller menar Mishra, som neoliberalerna förutspår, att efter en viss tid, ta hand om det gap den minskade statliga interventionen ger upphov till och skapa fler arbetstillfällen, tillväxt och högre löner (Mishra 1999:32-33).

Mishra hävdar vidare att globalisering har inneburit att fackföreningars makt minskat. Kronisk arbetslöshet och osäkra arbetsförhållanden har inneburit att deras förhandlingsmakt underminerats. Arbetskraftens underläge gentemot arbetsgivarna har också inneburit att förhandlingar om relativt låga löneökningar, för att hålla inflationsnivån låg, ej varit nödvändiga. Arbetskraften är inte längre i position för att kräva löneökningar. Kapitalet förhandlingskraft har även ökat på bekostnad arbetskraften. Då kapital är mobilt till skillnad från arbetskraft tvingas arbetskraften existera på kapitalets villkor (Mishra 1999:60).

Privatiseringar av statliga företag utgör exempel på hur arbetskraftens ställning urholkas. Privatiseringar innebär ofta att arbetsstyrkan skärs ner liksom att företagen omlokaliseras till annan ort. De positiva respektive negativa effekterna av privatiseringar upplevs dessutom som om de alltid hamnar på samma

befolkningssegment, vilket orsakar samhällelig ojämlikhet. Privatiseringar genomförs, enligt förespråkarna, för att öka de statliga företagens effektivitet och minska deras byråkrati. Att privatisera statliga företag ses som nödvändigt i en global ekonomi där fria marknader är en realitet och där trycket från mellanstatliga organisationer som IMF är starkt. De statliga företagen ses dessutom som nationella symboler som upprätthåller nationens stolthet. De statliga företagen kan även komma att styras av utländska företagare eller av utländskt kapital. Något som kan uppfattas som en ännu större förlust för nationen (Durant et al 2002:307-308). Ekonomin har blivit global men samhället förblir nationellt. Detta resulterar i en växande motsättning mellan ekonomins behov av vinstmaximering och samhällets behov av säkerhet och stabilitet (Mishra 1999:116).

Välfärd och statens roll har av neoliberaler oftast kommit att hånas. Staten har beskyllts för att ha tagit på sig en roll som uppfostrare. I opinionsmätningar finns emellertid inget som styrker att allmänheten skulle ha en negativ roll av staten som allt för omhändertagande. Staten som välfärdsspridare är i stället uppskattad (Mishra 1999:70). Välfärd har tillhört ett av nationalstatens viktigaste politikområden under de senaste 50 åren. Välfärden har även legitimerat nationalstatens existens (Castells 1997:252).

8. Empiri- globalisering

I detta empiriavsnitt har jag valt att dela upp analysen av globaliseringsteorierna i små kapitel som avspeglar ett specifikt teoriavsnitt. Detta eftersom materialet till skillnad från i föregående empirikapitel gjort detta möjligt och eftersom jag tror att detta gör texten lättare att överskåda. Jag har återigen inte refererat till källorna i teorikapitlet. Alla referenser nämns redan en gång i det föregående kapitlet.

Materialet som analyseras innehåller genomgående referenser till globaliseringen som splittrande och negativ. Det studerade materialet är dessutom reaktivt i stället för proaktivt i dess nationalism. Det reaktiva inslaget kan härledas till statsapparatusens försvar för nationalstaten som upplevs stå under angrepp av globaliseringen.

8.1 Ekonomisk globalisering

Även om världsmarknadspriset är betydelsefullt kan det inte utgöra det enda kriteriet för att fastställa en jordbrukspolitik. Dess instabilitet visar på spänningen mellan ett skiftande utbud och en rigid efterfrågan utan att räkna med den låga produktionskostnaden i vissa länder [...] vars sociala, miljömässiga och sanitära standard är mycket lägre än inom EU (http://www.agriculture.gouv.fr/spip/IMG/pdf/rapport_copeiaa_2.pdf).

Icke kommersiella mål är, till skillnad från vad som ibland framförs, inte förenliga med maximal liberalisering av världshandeln (http://www.agriculture.gouv.fr/spip/IMG/pdf/rapport_copeiaa_2.pdf).

Det officiella Frankrike tycker, att döma av ovan, att icke kommersiella mål inom jordbruket är viktiga och att dessa inte bör underställas den nyliberala ekonomiska politiken som finns inom världshandeln. Det framförs att dessa andra parametrar av exempelvis av social och miljömässig art är utmärkande för Europas jordbruk till skillnad från de andras jordbruk. Frankrike önskar således inte frihandel om det dagtingas med dessa aspekter av jordbruket. En globalisering som innefattar frihandel med jordbruksprodukter kan inte accepteras. En sådan globalisering uppfattas som ett hot mot det typiskt franska eller europeiska, en slags avnationalisering, och kan i förlängningen innebära ett hot mot nationalstaten.

Mina damer och herrar, dessa uttalande [i protektionistisk riktning, min anm.] kommer att stå i direkt motsats till den officiella doktrinen som inhamrats under årtal, ja under decennier under en allt för eftergiven tystnad från Europa [...] Denna humanistiska vision av globaliseringen har som främsta utmaning att, mer än någonsin tidigare, föda människan, och inte att införa universella teoretiska modeller vars hypoteser och antagande om världen sällan är förenliga i praktiken (www.agriculture.gouv.fr/spip/IMG/pdf/beziers240604.pdf).

Jordbruket kan inte utsättas för schackrandet som en illa kontrollerad globalisering medför [...] Vi tror således att jordbruket erbjuder ett fantastiskt tillfälle till kontroll av globaliseringen. Denna kamp är en fråga om identitet så väl som om politik i dess renaste form (http://www.agriculture.gouv.fr/spip/leministere.leministrelecabinet.Questions_repons_esauxparlementaires.questionsreponsesalassembleenationale_a1524.html).

Dess uttalande visar att Frankrike anser att liberal ekonomisk teori är någonting som framförallt är teoretiskt och ingenting som är applicerbart i praktiken. Globaliseringen upplevs som okontrollerbar och någonting som måste komma under styrning. Frankrike tror således inte på att marknaden med minimal statlig inblandning leder till det bästa resultatet. Återigen påpekas det hur jordbruket utgör en del av Frankrikes identitet och att hur denna identitet måste fredas från marknaden.

Det är nödvändigt att de industrialiserade länderna omstartar ett biståndsprogram, särskilt inom jordbruk, annars kommer ojämlikheterna mellan länder bara att växa [...] Frankrike vägrar att acceptera en ansats som gör frihandel till ett mirakelmedel för bot mot fattigdom bland de minst utvecklade länderna. Handelspolitiken kan inte vara mer än en del av en global lösning och denna behöver rikta mer uppmärksamhet mot de allra fattigaste (http://www.agriculture.gouv.fr/spip/leministere.leministrelecabinet.communiquepresse_al19.html).

Frankrikes officiella representanter visar att frihandel inte utgör lösningen för de fattigaste länderna. De förordar bistånd i stället för att låta marknadskrafter höja välståndet. Det är av intresse att se hur Frankrike argumenterar för hjälp till utvecklingsländerna. Enligt liberal ekonomisk teori utgör fransktödda CAP ett hinder för utvecklingsländernas tillväxt eftersom denna politik försvårar import av deras jordbruksprodukter. EU har visserligen ett avtal med utvecklingsländer, företrädesvis förre detta kolonier, genom Loméavtalet, som eliminerar EU:s tullar vid import från dessa utvalda länder (Dinan 1999:505). CAP gynnar dock inte utvecklingsländernas handelsförsök.

Att försvara PAC är inte bara att handla i EU:s intresse. Det är också ett sätt att tillåta länder som önskar, att utveckla en egen jordbrukspolitik som svarar till deras invånares behov (http://www.elysee.fr/elysee/francais/interventions/discours_et_declarations/2003/juin/allocution_de_m_jacques_chirac_president_de_la_republique_au_congres_mondial_des_jeunes_agriculteurs-paris.3343.html).

Globaliseringen av kapital, teknologier och information leder till att regeringar måste fundera på deras respektive uppdrag men det resulterar inte i att staten löses upp (http://www.elysee.fr/elysee/francais/interventions/discours_et_declarations/1999/janvier/discours_de_m_jacques_chirac_president_de_la_republique_lors_de_la_presentation_des_voeux_du_corps_diplomatique-palais_de_l_elysee.2081.html).

Den officiella retoriken framför ett försvar för nationalstaten. Frankrike förstår att territoriet tillskrivs mindre betydelse inom politiska och ekonomiska relationer än tidigare. Frankrike värnar om nationalstaters rätt till att utforma deras egna politikområden. Den ekonomiska globaliseringen ses som ett hot gentemot nationalstatens självbestämmande. EU upplevs inte på samma sätt vilket kan jämföras med den svenska debatten. EU utgör förmodligen en integrerad del av den franska identiteten.

8.2 Kulturell globalisering

När globaliseringen av handeln med jordbruksprodukter varje år harmoniserar matvanorna mer och mer är det av störst vikt att bevara och värdesätta vårt kulturella och gastronomiska arv (http://www.agriculture.gouv.fr/spip/IMG/pdf/rapport_copeiaa_2.pdf).

För att uppnå en kontrollerad globalisering som är till gagn för alla och som respekterar vår kulturella olikhet liksom skyddar vår miljö måste [...] kulturens, språkets och den biologiska mångfaldens rikedom skyddas gentemot den risk för homogenisering som globaliseringen medför (http://www.elysee.fr/elysee/francais/interventions/discours_et_declarations/1999/janvier/discours_de_m_jacques_chirac_president_de_la_republique_lors_de_la_presentation_des_voeux_du_corps_diplomatique-palais_de_l_elysee.2081.html).

Frankrike är rädd för att globaliseringen medför en homogenisering av kulturer. Att livsstilar och symboler blir universella upplevs som ett hot mot den franska specifika kulturen. Detta hot innehåller även en rädsla för de andra och de stereotyper som tillskrivits de andras kultur. Likaså utgör den här universella identitetens livsformer ett hot mot nationalstatsamhället. Då identiteter och livs - stilar blir territorielösa upplöses banden till nationalstaten.

Vi vill bidra till att bevara en civilisationsmodell [livsmedelsmodellen, min anm.] som vi är djupt engagerade i eftersom denna är ett resultat av vår historia och den berör vår kultur och vår identitet (http://www.agriculture.gouv.fr/spip/IMG/pdf/par031003_1.pdf).

Jag vill slutligen önska lycka till åt huset för livsmedelsproducenter [...] som kommer att strakt bidra till främjandet av livsmedelsproducering i Bourgogne liksom till främjandet av vår livsmedelsmodell. Det är viktigt- vilket jag sade under Aptitveckan [en slags gastronomisk festival, min anm.] –att bevara den civilisationsmodell som utgör vår identitet och vilken vi är mycket fästa vid (http://www.agriculture.gouv.fr/spip/leministerele_ministrelecabinet.discoursduministre_a2798.html).

Ser Frankrike sig som en nationalstat med en distinkt kulturell enhet? Tidigare citat som visat på vad som uppfattats som en delad fransk och europeisk identitet tyder inte på detta. Likväl framställs den franska identiteten som en civilisation, en väldigt speciell sorts identitet. Det dialektiska i globaliseringen framkommer även. Det lokala har upplever en stark egen identitet som i fallet Bourgogne medan globaliseringen riskerar att leda till en standardiserad och universell identitet.

Att Frankrike inrymmer lokala identiteter kan göra den franska identiteten mindre homogen. Kanske är det irrelevant att tala om en fransk identitet då denna inrymmer sådan mångfald, säkerligen fler identiteter än den lokala identitet som uppmärksammas här. Den nationella identiteten legitimerar nationalstaten. Det ligger i nationalstatens intresse att säkra dess egen fortlevnad. Således är framställandet av en fransk homogen identitet i linje med nationalstatens behov.

8.3 Välfärd

Gentemot globaliseringens sociala konsekvenser måste vårt svar vara mer unisont. När vissa stora företag planerar världsomfattande strategier med ingenting annat än en kortsiktig vinst framför ögonen och fattar beslut om att flytta tillverkning, vilket påverkar sysselsättningen i hela unionen, måste vi reagera starkare tillsammans (http://www.elysee.fr/elysee/francais/interventions/interviews_articles_de_presse_et_interventions_telewisees./2005/octobre/tribune_de_m_jacques_chirac_president_de_la_republique_parue_dans_le_figaro_et_plusieurs_journaux_europeens.31690.html).

Det finns utan tvekan, för nuvarande, utflyttning av kapital eller företag som kostar oss dyrt. Det föreligger dessutom risk för övertagande av franska företag med hjälp av utländskt kapital. Vi måste alltså i detalj undersöka dessa problem för att se om det går att dra några slutsatser (http://www.elysee.fr/elysee/francais/interventions/interviewsarticles_de_presse_et_interventions_telewisees./2005/juillet/entretien_telewise_accorde_a_l_occasion_de_la_fete_nationale.30651.html).

Globaliseringen ses som en hotande kraft som har sociala konsekvenser, en av dessa utgörs av att företag flyttar tillverkning till länder med lägre arbetskraftskostnader. Denna sociala dumpning är möjlig då ekonomin är global och löner liksom sociala avgifter har olika stora omfattning i olika länder. Frankrike anser att EU gemensamt bör agera mot denna sociala dumpning.

Bör då Frankrike sänka välfärdsstandaren för att kunna konkurrera med länder med mindre omfattande socialt skyddsnät? Välfärden kan ses som ett sätt att legitimera nationalstaten. Att minska omfattningen av välfärden kommer således att undanröja en del av nationalstatens existensberättigande. I en tid av globalisering med processer som redan innebär minskad betydelse för nationalstaten är kanske inte att ytterligare minska dess värde något att eftersträva, åtminstone inte för de i studien undersökta aktörerna.

Övertagande av nationella företag med hjälp av utländskt kapital utgör ytterligare något som kan minska den nationella stoltheten. Dessa företag kan ses som nationella symboler. För mycket utländskt ägande ses från den franska statsapparaten som negativt och något som hotar nationalstatens självständighet. Utifrån liberal ekonomisk teori kan det hävdas att ägandets hemvist är irrelevant. Det viktiga är det välstånd företagen skapar.

Den franska sociala modellen är varken ineffektiv eller föråldrad [...] Denna måste vi med nödvändighet behålla. Den utgör en del i vårt nationella geni (http://www.elysee.fr/elysee/francais/interventions/interviews_articles_de_presse_et_interventions_telewisees./2005/juillet/entretien_telewise_accorde_a_l_occasion_de_la_fete_nationale.30651.html).

Utifrån rent nationalstatligt tänkande gör det officiella Frankrike rätt i att poängtera den franska sociala modellen. För att den franska nationalismen skall kunna hävda sig bland alla andra hybridiserade identiteter behövs det att de känner tillhörighet till den franska nationen. Nationen förefaller sedan vara ganska väl integrerad i den franska nationalstaten. Genom upprätthållandet av den franska sociala modellen är den franska nationalstaten fortfarande legitim.

CAP är oumbärlig då det gäller att garantera matförsörjningens självständighet gällande Europa [...] jordbruket innehar även en avgörande roll för sysselsättningen [...]

(http://elysee.fr/elysee/francais/actualites/a_I_elysee/2005/septembre/compte_rendus/compte_rendu_de_la_rencontre_du_president_de_la_republique_avec_les_organisations_professionnelles_agricoles_et_agroalimentaires.31242.html).

Tack vare den gemensamma jordbrukspolitiken räknas de franska jordbrukarna i dag bland de främsta aktörerna på världsmarknaden. Tack vare CAP har hundratals arbetstillfällen inom jordbruket och industrin skapats eller behållits (http://www.elysee.fr/elysee/francais/interventions/discours_et_declarations/2004/octobre/allocation_de_m_jacques_chirac_president_de_la_republique_sur_l_avenir_de_l_agriculture_francaise-murat.22604.html).

Den gemensamma jordbrukspolitiken framhålls som skapare av arbetstillfällen. CAP har bibehållit arbetstillfällen medges det. Enligt liberal ekonomisk teori bör inte staten blanda sig i marknadens göromål. Detta är precis vad Frankrike gjort i fallet med CAP. En anledning till detta kan ha varit att skapa och bibehålla arbetstillfällen för jordbrukarna. Då dessa, som tidigare nämnts utgör en del av den franska identiteten och verkar som symboler för historien och ett slags levande myter, är det viktigt att dessa får försörjning så att de kan fortsätta att leva som jordbrukare. Därmed bibehålls den nationella identiteten och i förlängningen kanske nationalstaten.

9. Konklusion

Uppsatsen övergripande syfte är att förstå vilka faktorer som ligger bakom Frankrikes stöd till EU:s gemensamma jordbrukspolitik för att i förlängningen förstå hur unionens framtid kan komma att gestalta sig. Jag börjar med att konstatera att unionens problem att föra unionens arbete framåt beror på medlemsländernas olika ambitioner och önskemål vilka ses som uttryck för olika nationella egenskaper. I detta tar jag avstamp då jag formulerar min frågeställning:

Varför strävar Frankrike efter att bevara EU:s gemensamma jordbrukspolitik?

För att besvara denna fråga analyserar jag, genom kvalitativ textanalys, texter från president, premiärminister och jordbruksminister som berör deras inställning till PAC. Jag analyserar dessa texter utifrån två teoriavsnitt som innefattar identitet och globalisering. Som grund inför analysen formulerar jag en hypotes som går ut på att jordbruket utgör en del av den franska identiteten.

Under analysens gång har det visat sig att hypotesen bekräftas i stor utsträckning. Frankrike stödjer bevarandet av CAP då jordbruket, av de franska officiella företrädarna, påstås utgöra en del av den franska identiteten. Att bevara den franska jordbruksmodellen intakt, utan större inslag av frihandel, är grundläggande för att den franska identiteten skall kunna fortleva. Förutom att direkt hänvisa till den franska identiteten som rotad i jordbruket framställs även argument kring globaliseringen. Dessa argument är alla negativt inställda till globaliseringen av en och samma anledning, globaliseringen utgör ett hinder för fortlevnaden av den franska identiteten vilket i förlängningen hotar den gemensamma jordbrukspolitiken. I min analys har jag således funnit två orsaker. En huvudförklaring, den franska identiteten återfinns i den nuvarande typen av jordbruk, och en delförklaring, Frankrike tror inte på globalisering och frihandel. Denna biorsak går dock att härleda till huvudorsaken, den franska identiteten.

9.1 Huvudförklaring

Identitet består av en uppsättning kulturella attribut. I det undersökta materialet visas att ett sådant kulturellt attribut för Frankrike utgörs av jordbruket. Jordbruket går att härleda till en gyllene tidsålder, en slags ursprungsmyt, där människor arbetade med händerna och livet var enklare. Denna myt skall ses i förhållande till dagens samhälle och de omvälvningar som globaliseringen leder till. I detta hotande skede utgör de franska jordbrukarna symboler för det historiska arvet och

tidigare perioder av *ontologisk säkerhet*. Den gemensamma jordbrukspolitiken försvaras återkommande med hänvisning till det specifika i det franska jordbruket och att detta specifika utgör en del av den franska identiteten. Territoriet och jorden betonas som essentiella kärnvärden som delas av det franska kollektivet och av inga andra. Det franska nationella kollektivet framställs dessutom som en *ethnie*, ett kollektiv som delar ursprungsmyter, solidaritet och territorium.

9.2 Delförklaring

I de analyserade texterna framförs kritik mot globaliseringens olika former då globaliseringen upplevs som ett hot mot den franska civilisationsmodellen och identiteten. Globaliseringen upplevs således även hota det franska jordbruket och den gemensamma jordbruksmodellen. Den ekonomiska globaliseringen med dess frihandelsdoktrin är inte gångbar i den franska diskursen. Att införa frihandel skulle omöjliggöra en fortsatt gemensam jordbrukspolitik och därmed skulle den franska civilisationsmodellen av vilken jordbruket utgör en del försvinna. Vidare utgör en kulturell globalisering, som av de franska officiella företrädarna ses som en kulturell homogenisering och standardisering, utgöra ett hot mot bevarandet av den franska identiteten och på så vis även specificiteten i det franska jordbruket med dess gastronomiska arv. Globalisering är dessutom förkastlig i det att den att stora multinationella företag flyttar sysselsättningen till de länder som genererar de största möjliga vinsterna på kortast tid möjligt. Detta leder till att arbetstillfällena går om intet inom jordbruket och att den franska välfärden hotas. Den franska civilisationsmodellen hotas då vilket innebär att även identiteten hotas och därmed det franska jordbruket.

9.3 Nationalstaten?

Både huvud- och delförklaringen till Frankrikes stöd för EU:s gemensamma jordbrukspolitik leder till ytterligare en slutsats. Frankrikes betoning av den nationella identiteten kan ses som ett uttryck för det officiella Frankrikes vilja att konsolidera nationalstaten. Samtidigt som globaliseringen gör att territoriet får minskad betydelse och att nationalstaten därmed tvingas omvärdera sin roll sker en omvänd utveckling som innefattar ökad nationalism. Då individer känner sig hotade, exempelvis av de förändringar globaliseringen medför, kan de uppgå i ett kollektiv med historiska rötter, så som nationen och nationalismen, för att söka trygghet. Frankrike har således möjlighet att starkare befästa nationalstaten i fransmännens medvetande, genom att hänvisa till en nationell identitet med säte i nationalstaten, nu när de torde vara extra mottagliga för detta.

9.4 Problematiseringar

Slutligen uppkommer frågan huruvida det är möjligt att karaktärisera en nationalstats identitet. Är befolkningen så pass homogen att endast en nationell identitet är möjlig? Folkmflyttningar ökar samhällens mångfald. I en allt mer globaliserad värld är dessutom identiteter ofta mångfacetterade och hybridiserade. Den franska officiella retoriken framställer den franska identiteten som homogen och statisk. Samma retorik refererar till en europeisk identitet på samma homogena sätt. Frågan är huruvida det är möjligt att fortsätta att hävda en nationell identitet då de som skall tillhöra den samma blir allt mer individualiserade och olika i deras identitet. Det ligger dessutom en maktaspekt i att det är de nationella företrädarna som definierar den nationella identiteten. Har politiska företrädare folkligt mandat att sätta agendan för en nationell identitet?

9.5 EU: s framtid

Frankrike kommer att ha väldigt svårt för att ge upp den gemensamma jordbrukspolitiken. Som tidigare diskuterat utgör CAP en del av den franska speciella modellen för civilisation. Det är med vissa svårigheter föreställningen, om att Frankrike skulle kunna ge upp en del av sin egen identitet frivilligt, kan formuleras. Unionens medlemsländer lär bli tvungna att fortsätta att kohandla. Den gemensamma jordbrukspolitiken utgör inte en policy som kommer att överges i första taget.

10. Litteraturförteckning

Albrow, Martin, 1999. *The global age. State and Society Beyond Modernity*. Cambridge: Polity Press.

Beck, Ulrich, 2001. *Vad innebär globaliseringen*. Göteborg: Bokförlaget Daidalos.

Billig, M., 1995. *Banal Nationalism*. London: Sage

Blomqvist, Paula – Rothstein, Bo, 2000. *Välfärdsstatens nya ansikte. Demokrati och marknadsreformer inom den offentliga sektorn*. Agora: Stockholm.

Calhoun, Craig, 1994. "Social Theory and the Politics of Identity", s.9-36 I Calhoun, Craig (ed.) *Social Theory and the Politics of Identity*. Cambridge: Blackwell Publishers.

Calhoun, Craig, 1994. "Nationalism and civil society: Democracy, Diversity and Self-Determination", s.304-337 I Calhoun, Craig (ed.) *Social Theory and the Politics of Identity*. Cambridge: Blackwell Publishers.

Castells, Manuel, 1997. *The power of identity*. Oxford: Blackwell Publishers. (3:e upplagan).

Delanty, Gerard, 2002. *Medborgarskap i globaliseringens tid*. Studentlitteratur: Lund.

Dinan, Desmond, 1999. *Ever closer union. An introduction to European Integration*. New York: Palgrave.

Durant, Robert F- Legge Jr, Jerome S, 2002. "Politics, Public Opinion, and Privatization in France: Assessing the Calculs of Consent for Market Reforms". *Public Administration Review*, May/June, s 307-319.

Giddens, Anthony, 1985. *The Nation-State and Violence*. Cambridge: Polity Press.

Giddens, Anthony, 1997. *Modernitet och självidentitet. Självet och samhället i den senmoderna epoken*. Göteborg: Bokförlaget Daidalos.

Gilpin, Robert, 1987. *The Political Economy of International Relations*. Princeton: Princeton University Press.

Hobsbawm, E.J., 1990. *Nations and nationalism since 1780. Programme, myth, reality*. Cambridge: Cambridge University Press.

Kinnvall, Catarina, 2004. "Globalization and Religious Nationalism: Self Identity, and the Search for Ontological Security", *Political Psychology* vol 25, nr 5, s. 741-767.

Lundahl, Ulf – Skärvad, Per-Hugo, 1999. *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*. Lund: Studentlitteratur. (3:e upplagan).

Lundquist, Lennart, 1993. *Det vetenskapliga studiet av politik*. Lund: Studentlitteratur.

Menell, Stephen, 1994. "The Formation of We-Images: A Process Theory", s.175-197 I Calhoun, Craig (ed.) *Social Theory and the Politics of Identity*. Cambridge: Blackwell Publishers.

Mishra, Ramesh, 1999. *Globalization and the welfare state*. Northampton: Edward Elgar Publishing.

Overing, Joanna 1997. "The Role of Myth: An Anthropological Perspective, or: 'The Reality of the Really Made-Up'", s.1-18 i Hosking, Geoffrey – Schöpflin, George (ed). *Myths and Nationhood*. Hurst & Company: London.

Pierre, Jon – Rothstein, Bo, 2003. "Välfärdsstat i otakt. Om politikens oväntade, oavsiktliga och oönskade effekter" s. 5-22 i Pierre, Jon – Rothstein, Bo (red). *Välfärdsstat i otakt. Om politikens oväntade, oavsiktliga och oönskade effekter*. Liber ekonomi: Malmö.

Scholte, J.A, 2005. *Globalization: A Critical Introduction*. Basingstoke: Palgrave (2:a upplagan).

Schöpflin, George, 1997. "The Functions of Myth and Taxonomy of Myths". S.19-35 I Hosking, Geoffrey – Schöpflin, George (ed). *Myths and Nationhood*. Hurst & Company: London.

Smith; Anthony D, 1995. *Nations and Natinalism in a Global Era*. Cambridge: Polity Press.

Smith, Anthony D, 1997. " The 'Golden Age' and National Renewal", s. 36-59 I Hosking, Geoffrey – Schöpflin, George (ed). *Myths and Nationhood*. Hurst & Company: London.

10.1 Elektroniska källor

http://www.agriculture.gouv.fr/spip/leministere.leministrelecabinet.questionsreponseauxparlementaires.questionsreponsesalassembleenationale_a2882.html.
8 december 2005.

http://www.premierministre.gouv.fr/acteurs/interventions_premier_ministre_9/discours_498/allocution_premier_ministre_salon_53909.html?var_recherche=Votre+requ%Eate. 8 december 2005.

<http://www.agriculture.gouv.fr/spip/IMG/pdf/beziers240604.pdf>.
8 december 2005.

http://www.elysee.fr/elysee/francais/interventions/discours_et_declarations/2003/juin/allocution_de_m_jacques_chirac_president_de_la_republique_au_congres_mondial_des_jeunes_agriculteurs-paris.3343.html. 8 december 2005.

http://www.agriculture.gouv.fr/spip/leministere.leminisrecabinet.discoursduministre_a2413.html. 9 dececember 2005.

www.agriculture.gouv.fr/spip/IMG/pdf/beziers240604.pdf.
9 december 2005.

http://www.agriculture.gouv.fr/spip/IMG/pdf/rapport_copeiaa_2.pdf.
13 december 2005.

(http://www.agriculture.gouv.fr/spip/leministere.leministrelecabinet.Questions_reponsesauxparlementaires.questionsreponsesalassembleenationale_a1524.html).
13 december 2005.

http://www.agriculture.gouv.fr/spip/leministere.leministrelecabinet.communique_s_depresse_a19.html. 13 december 2005.

http://www.elysee.fr/elysee/francais/les_institutions/l_investiture_du_president_jacques_chirac/proclamation_des_resultats_du_scrutin_du_7_mai_1995.21308.html. 13 december 2005

<http://www.u-m-p.org/site/PourquoiUnion.php>. 2 januari 2006.

http://fr.wikipedia.org/wiki/Premier_gouvernement_de_Jean-Pierre_Raffarin.
2 januari 2005.

http://www.elysee.fr/elysee/francais/interventions/discours_et_declarations/2003/juin/allocution_de_m_jacques_chirac_president_de_la_republique_au_congres_mondial_des_jeunes_agriculteurs-paris.3343.html. 13 december 2005.

http://www.elysee.fr/elysee/francais/interventions/discours_et_declarations/1999/janvier/discours_de_m_jacques_chirac_president_de_la_republique_lors_de_la_presentation_des_voeux_du_corps_diplomatique-palais_de_l_elysee.2081.html. 13 december 2005.

http://www.agriculture.gouv.fr/spip/IMG/pdf/par031003_1.pdf. 13 december 2005.

http://www.agriculture.gouv.fr/spip/leministerele_ministre_lecabinet.discours_du_ministre_a2798.html. 13 december 2005.

http://www.elysee.fr/elysee/francais/interventions/interviews_articles_de_presse_et_interventions_televees./2005/octobre/tribune_de_m_jacques_chirac_president_de_la_republique_parue_dans_le_figaro_et_plusieurs_journaux_europeens.31690.html. 13 december 2005.

http://www.elysee.fr/elysee/francais/interventions/interviewsarticles_de_presse_et_interventions_televees./2005/juillet/entretien_televe_accorde_a_l_occasion_de_la_fete_nationale.30651.html. 15 december 2005.

http://www.elysee.fr/elysee/francais/interventions/interviews_articles_de_presse_et_interventions_televees./2005/juillet/entretien_televe_accorde_a_l_occasion_de_la_fete_nationale.30651.html. 15 december 2005.

http://elysee.fr/elysee/francais/actualites/a_l_elysee/2005/septembre/compte_rendus/compte-rendu_de_la_rencontre_du_president_de_la_republique_avec_les_organisations_professionnelles_agricoles_et_agroalimentaires.31242.html. 15 december 2005.

http://www.elysee.fr/elysee/francais/interventions/discours_et_declarations/2004/octobre/allocution_de_m_jacques_chirac_president_de_la_republique_sur_l_avenir_de_l_agriculture_francaise-murat.22604.html. 13 december 2005.